

TÖIHIN ULKOMAILLE?

UTOMLANDS

ABROAD

AL EXTRANJERO

INS AUSLAND

► **Sosiaaliturva,
työeläke ja verotus
työkomennuksen aikana**

Lukijalle

Tämä esite on tarkoitettu työntekijälle, joka on lähdössä tilapäisesti työskentelemään ulkomaille suomalaisen työnantajan lähettämänä. Esite on tarkoitettu myös suomalaiselle työnantajalle.

Esite kertoo, miten työntekijän sosiaaliturvan ja verotuksen käy ulkomailla työskentelyn aikana. Lisäksi kerrotaan työntekijän ulkomaille mukana lähtevien perheenjäsenten sosiaaliturvasta.

Esitteen ovat laatineet Kansaneläkelaitos (Kela) ja Eläketurvakeskus (ETK) yhteistyössä Verohallinnon, Väestörekisterikeskuksen ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton (TVL) kanssa. Esitteen tiedot perustuvat toukokuussa 2014 voimassa olleisiin säädöksiin.

LUKIJALLE	2
MUISTILISTA TYÖKOMENNUSKELLE	4
JOHDANTO LÄHETETYN TYÖNTEKIJÄN SOSIAALITURVAAN	
Sosiaaliturvasi riippuu työskentelymaasta	6
EU-maat	6
Sopimusmaat	7
Kolmannet maat ja kolmansien maiden kansalaiset	7
ULKOMAANTYÖSKENTELYYN VAIKUTTAVA LAINSÄÄDÄNTÖ	
EU-maissa sinuun sovelletaan koordinointisääntöjä	9
Sosiaaliturvasopimukset kattavat vain osan sosiaaliturvasta	9
Kolmansissa maissa ei ole yhtenäisiä sosiaaliturvasääntöjä	10
► ENNEN TYÖKOMENNUSKELLE LÄHTÖÄ	
Hae lähetetyn työntekijän todistusta tai päätöstä	12
Näin haet todistusta	13
Päätös kolmansiin maihin lähdettäessä	14
Jos suomalainen työnantaja on palkannut sinut kolmannesta maasta	14
Minne ja miten maksat sosiaalivakuutusmaksut?	16
Määrittele ajoissa vakuutusmaksu	16
Hae päätöstä mukaan lähteville perheenjäsenille	17
Sairaanhoidon ja Kelan etuudet	18
Verotus	21
Muuttoilmoitus maistraattiin ja kotikunta	22
► TYÖKOMENNUSKSEN AIKANA	
Ilmoita tilanteessasi tapahtuvista muutoksista	25
Jos työkomennus pitenee	25
Jos työkomennus keskeytyy	26
Jos työskentelymaa vaihtuu	26
Jos siirryt toisen työnantajan palvelukseen	26
Jos sairastut	27
Jos saat perheenlisäystä	28
Perheenjäsenen työskentely komennusmaassa	28
Jos osoitteesi muuttuu	29
Muut muutokset työkomennuksen aikana	29
Työnantaja: verotus komennuksen aikana	30
► PALUU SUOMEEN	
Ilmoita paluusta Kelaan	32
Ulkomailla oleskelun vaikutus etuuskien maksuun	32
Suomen verotus komennuksen jälkeen	33
Muuttoilmoitus maistraattiin ja kotikunta	33
LISÄTIETOJA	
Lisätietoa EU-maissa oleskeleville	35
Lisätietoa sopimusmaissa oleskeleville	35
Lisätietoa kolmansissa maissa oleskeleville	37
YHTEYSTIETOJA	39

Muistilista työkomennukselle

ENNEN KOMENNUSTA	KUKA HOITAA	LISÄTIETOA
Hae päätös Suomen sosiaaliturvaan kuulumisesta Eu-maat ja sopimusmaat: Lähetetyn työntekijän todistus ETK:sta Muut maat: Päätös asumisperusteisesta sosiaaliturvasta Kelasta	työnantaja	s. 12
Hae päätös perheenjäsenillesi	työntekijä + perheenjäsen	s. 17
Määrittele vakuutuspalkka	työntekijä + työnantaja	s. 16
Selvitä verotus Suomessa ja työskentelyvaltiossa	työntekijä + työnantaja	s. 21
Tee muuttoilmoitus maistraattiin	työntekijä	s. 22
Hanki eurooppalainen sairaanhoitokortti	työntekijä + perheenjäsen	s. 18
Varmista tapaturmavakuutuksen voimassaolo	työnantaja	s. 16
KOMENNUKSEN AIKANA		
Pidätä sosiaalivakuutusmaksut palkasta	työnantaja	s. 25–26
Ota sairastuessa yhteyttä Kelaan	työntekijä, perheenjäsen tai työnantaja	s. 27–28
Ilmoita olosuhteiden muutoksista Kelaan tai ETK:hon	työntekijä	s. 25–26
KOMENNUKSEN JÄLKEEN		
Ilmoita paluustasi Kelaan ja maistraattiin	työntekijä	s. 32–33
Tarkista veroilmoitus	työntekijä	s. 33

Jos sinulla on kysyttävää tai jokin on epäselvää, ota yhteyttä Kelaan tai Eläketurvakeskukseen (ETK). Kela ja ETK neuvovat sinua myös työkomennuksen aikana, esimerkiksi jos työkomennuksessasi tai elämäntilanteessasi tapahtuu merkittäviä muutoksia. Lisätietoa löydät verkosta.

ELÄKETURVAKESKUS:
www.etk.fi/ulkomaantyö

KELA: www.kela.fi
Henkilöasiakkaat >
Maahan/maastamuutto

Työnantajille > Työnantajat >
Työhön ulkomaille tai Suomeen

**JOHDANTO
LÄHETETYN
TYÖNTEKIJÄN
SOSIAALITURVAAN**

Lähetetty työntekijä on henkilö, joka on

- ▶ työsuhteessa suomalaisen työnantajaan ulkomailla työskentelyn ajan
- ▶ kuuluu ulkomaille lähtiessään Suomen sosiaaliturvaan
- ▶ ja tekee ulkomailla työtä tilapäisesti.

Yleensä lähetetty työntekijä kuuluu Suomen sosiaaliturvaan komennuksen ajan.

Tällöin hän kuuluu Kelan hoitamaan asumisperusteiseen sosiaaliturvaan ja hänen työeläkevakuuttamisensa hoidetaan Suomessa. Työntekijän vakuutusmaksut maksetaan Suomeen, ja hän saa etuudet Suomesta.

SOSIAALITURVASI RIIPPUU TYÖSKENTELYMAASTA

Kun lähdet työkomennukselle, sosiaaliturvaasi vaikuttaa kuitenkin se, mihin maahan olet lähdessä. Suomi on sidottu EU-säädöksiin, minkä lisäksi Suomi on solminut sosiaaliturvasopimuksia. EU-maihin ja sopimusmaihin lähdetessä sinut vakuutetaan vain yhdessä maassa.

Jollei työskentelymaasi kuulu EU- tai sosiaaliturvasopimusmaihiin, määräytyy vakuuttamisesi Suomen omien lakien mukaan. Näissä tilanteissa myös kohdemaasi soveltaa omia lakejaan ja molemmissa maissa vakuuttaminen yhtä aikaa voi olla mahdollista.

EU-MAAT

Tässä esitteessä käytetään termiä ”EU-maat”, kun tarkoitetaan sekä EU-maita ja Eta-maita että Sveitsiä. Suurin osa työkomennusta koskevista EU-säännöksistä koskee kaikkia näitä maita. Poikkeustilanteista mainitaan erikseen kyseisissä kohdissa.

▶ EU-maat:

- Alankomaat
- Belgia
- Bulgaria
- Espanja
- Irlanti
- Iso-Britannia
- Italia
- Itävalta
- Kreikka
- Kroatia
- Kypros
- Latvia
- Liettua
- Luxemburg
- Malta
- Portugali
- Puola
- Ranska
- Romania
- Ruotsi
- Saksa
- Slovakia
- Slovenia
- Suomi
- Tanska
- Tšekki
- Unkari
- Viro.

▶ Eta-maat:

- Islanti
- Liechtenstein
- Norja

- ▶ Sveitsi, jolla on erillinen sosiaaliturvasäännöksiä koskeva sopimus EU:n kanssa.

SOPIMUSMAAT

Sopimusmailla tarkoitetaan maita, joiden kanssa Suomella on sosiaaliturva- ja/ tai sairaanhoitosopimus.

Suomella on sosiaaliturvasopimus seuraavien maiden kanssa:

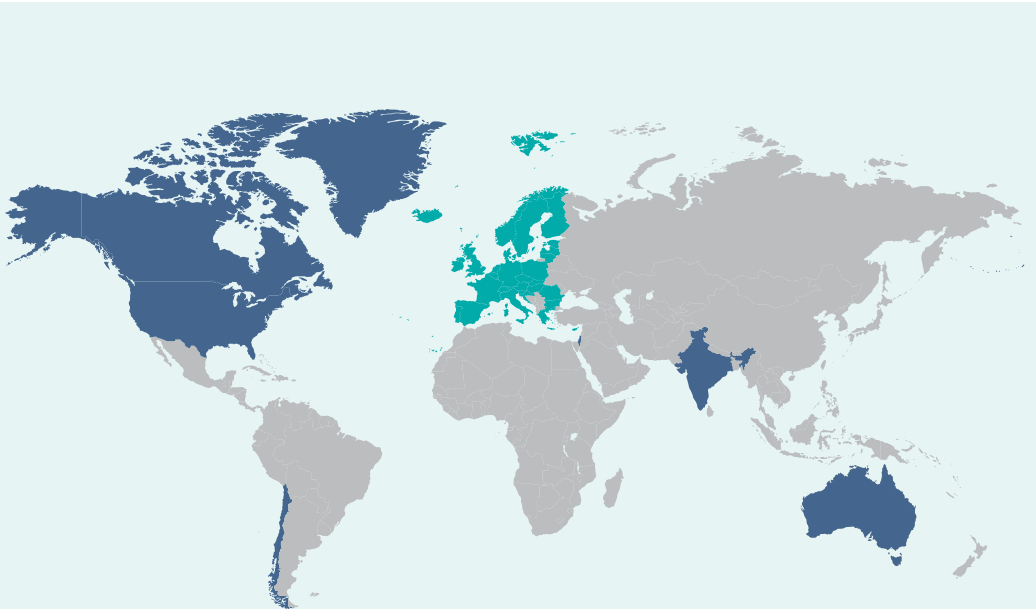
- ▶ Australia
- ▶ Chile
- ▶ Intia
- ▶ Israel
- ▶ Kanada
- ▶ Quebec
- ▶ USA

Lisäksi Suomella on Australian kanssa erillinen sairaanhoitosopimus. Pohjoismailla on lisäksi oma sosiaaliturvasopimus.

KOLMANNET MAAT JA KOLMANSIEN MAIDEN KANSALAISET

Kolmansilla mailla tarkoitetaan tässä esitteessä muita kuin EU-maita, Eta-maita, Sveitsiä tai kahdenvälisiä sosiaaliturvasopimusmaita.

Kolmansien maiden kansalaisilla tarkoitetaan vastaavasti sopimusten ulkopuolelle jäävien maiden kansalaisia. Kolmansia maita ovat esimerkiksi Venäjä, Thaimaa, Marokko ja Brasilia.

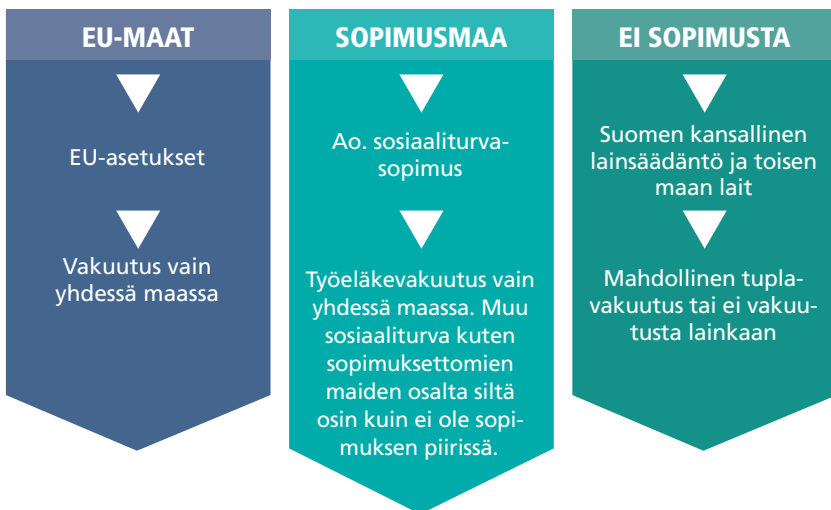

**ULKOMAAN-
TYÖSKENTELYYN
VAIKUTTAVA
LAINSÄÄDÄNTÖ**

MIKÄ MAA, MIKÄ LAKI?

EU-MAISSA SINUUN SOVELLETAAN KOORDINOINTISÄÄNTÖJÄ

Euroopan unionissa ei ole yhtenäistä sosiaaliturvajärjestelmää, mutta jäsenmaiden välistä henkilöiden liikkuvuutta edistämään on luotu yhteiset sosiaaliturvan koordinointisäännöt. Nämä koordinointisäännöt on annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella 883/2004 sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta (jatkossa EU-asetus).

EU-asetus kattaa käytännössä kaikki sosiaaliturvan alat, esimerkiksi eläkkeet, sairausetuudet ja työttömyysturvan.

EU-asetuksia sovelletaan myös Eta-maihin ja Sveitsiin lähteviin työntekijöihin.

► [Katso lisätietoa näistä EU-määräyksistä esitteen lopusta.](#)

SOSIAALITURVASOPIMUKSET KATTAVAT VAIN OSAN SOSIAALITURVASTA

Suomen solmimat erilliset sosiaaliturvasopimukset vaihtelevat maittain.

Sosiaaliturvasopimukset ja sairaanhoitosopimukset kattavat vain osan sosiaaliturvasta. Siltä osin kuin sopimuksessa ei määrätä jostain etuudesta, määräytyy oikeus siihen Suomen ja kohdemaasi lainsäädännön mukaan.

► [Katso tarkemmin näistä sopimusmääräyksistä esitteen lopusta.](#)

KOLMANSISSA MAISSA EI OLE YHTENÄISIÄ SOSIAALITURVASÄÄNTÖJÄ

Kun työkomennus suuntautuu maahan, joka ei ole EU-maa tai sosiaaliturvasopimusmaa, ei maiden välistä sosiaaliturvaa koskevia sääntöjä ole. Tämä tarkoittaa, että näihin maihin lähdettäessä työntekijään sovelletaan Suomen lainsäädännön vakuuttamista koskevia määräyksiä.

On hyvä huomioida, että työskentelymaa soveltaa omia sääntöjään samanlaisesti. Tämä voi johtaa siihen, että vakuutusmaksuja joudutaan maksamaan molempiin maihin.

Tästä seuraa, että sinulle saatetaan maksaa etuuksia molemmista maista tai ettei sinua vakuuteta kummassakaan maassa, etkä saa etuuksia kummastakaan maasta.

Kun lähdet kolmansiin maihin töihin, Suomessa vakuuttaminen määräytyy erikseen työeläkevakuutuksen ja Kelan hoitaman sosiaaliturvan osalta.

**ENNEN TYÖ-
KOMENNUKSELLE
LÄHTÖÄ**

HAE LÄHETETYN TYÖNTEKIJÄN TODISTUSTA TAI PÄÄTÖSTÄ

Jos olet lähdössä ulkomaille lähetettynä työntekijänä, työnantajasi on haettava sinulle todistusta tai päätöstä siitä, että kuulut ulkomailla ollessasi Suomen sosiaaliturvaan.

Et siis kuulu automaattisesti Suomen sosiaaliturvaan, vaikka työskentelisit vain tilapäisesti ulkomailla suomalaisen työnantajan palveluksessa.

Jos olet lähdössä EU-maahan tai sopimusmaahan, todistusta haetaan ETK:sta. Jos olet lähdössä johonkin muuhun maahan, sinun tulee hakea päätöstä Kelasta. Jos olet lähdössä Intiaan, sinun tulee hakea todistusta ETK:sta sekä päätöstä Kelasta.

Myös etätyötä tekeväille tulee hakea Suomen sosiaaliturvaan kuulumista. Etätyöskentelyn ja Suomen sosiaaliturvaan kuulumisen edellytykset ovat lähtökohtaisesti samat kuin työkomennuksissakin.

Kun lähdet EU-maihin, sinun tulee hakea lähetetyn työntekijän A1-todistusta yli kuu-kauden kestäville työskentelyjaksoille. Todistus voidaan tarvittaessa myöntää myös lyhyemmille komennuksille. Esimerkiksi Norjan viranomaiset vaativat usein todistuksen hyvin lyhyillekin jaksolle.

Millä edellytyksillä saat lähetetyn työntekijän todistuksen ja päätöksen?

EU-maassa työskennellessäsi voit kuulua Suomen sosiaaliturvaan työskennellessäsi, jos:

- ▶ **ulkomailla työskentely on tilapäistä, ts. se kestää enintään 2 vuotta**
- ▶ **kuulut lähtiessä Suomen sosiaaliturvaan joko asumisen tai työskentelyn perusteella**

Mikä on A1-todistus?

A1-todistus eli ns. lähetetyn työntekijän todistus osoittaa, minkä maan sosiaaliturvalainsäädäntöä henkilöön sovelletaan hänen työskennellessään EU-maissa.

Lähetetyt työntekijät ja useassa maassa työtä tekevät tarvitsevat A1-todistuksen osoittamaan, minkä maan sosiaaliturvalainsäädäntöä heihin sovelletaan. Kaikki lakisääteiset sosiaalivakuutusmaksut maksetaan vain todistuksen myöntäneeseen maahan.

Suomessa A1-todistus annetaan suomeksi tai ruotsiksi. Koska todistus on identtinen kaikilla kielillä, sen sisältö ymmärretään muissa EU-maissa.

Pidä todistus mukanas ulkomailla.

Sinun ei tarvitse erikseen toimittaa todistusta työskentelymaahasi, mutta sinun tulee antaa se pyynnöstä esimerkiksi työntekomaan veroviranomaisille.

www.etk.fi/ulkomaantyo

Näin haet todistusta

Lähetetyn työntekijän todistusta on syytä hakea hyvissä ajoin ennen komennukselle lähtöä, mutta takarajaa todistuksen saamiselle ei ole. Se voidaan tarvittaessa myöntää komennuksen jo alettua.

Sosiaaliturvaan kuulumista haetaan Eläketurvakeskuksesta joko paperilomakkeella ETK 2132 tai työnantajille tarkoitettulla sähköisellä hakemuslomakkeella. Molemmat löytyvät ohjeineen Eläketurvakeskuksen verkkosivuilta.

Kun lähdet sosiaaliturvasopimusmaahan, saat sopimuksen mukaisen todistuksen, esimerkiksi USA:han FI/USA 1A todistus.

Jos todistusta ei voida myöntää esimerkiksi siksi, että työskentelyaika ulkomailla kestää pitkään, kuulut työskentelymaan sosiaaliturvaan työskentelyn alusta alkaen. Tällöin työnantajan tulee hoitaa kaikki vakuutusmaksut työskentelymaahan sen maan sääntöjen mukaisesti.

Lisätietoa todistuksen hakemisesta:
www.etk.fi/ulkomaantyo/sahkoinenhakeminen

► työskentelet ulkomailla Suomessa toimivan työnantajan lukuun, ts. työsuhteesi suomalaiseseen työnantajaan pysyy voimassa ulkomaantöskentelyn ajan.

Tätä lähettämisäikää voidaan yleensä jatkaa ns. poikkeusluvalla, jos työ toisessa EU-maassa kestää yhteensä enintään 5 vuotta. Poikkeuslupaa haetaan Eläketurvakeskuksesta samalla tavalla kuin lähetetyn työntekijän todistustakin.

Poikkeuslupa edellyttää aina työskentelymaan viranomaisen suostumusta. Jos kyseinen maa ei suostu poikkeuslupaun, tällöin sinut vakuutetaan työskentelymaasi lakien mukaan.

Sopimusmaassa työskennellessäsi voit kuulua Suomen sosiaaliturvaan, jos:

- ulkomailla työskentely on tilapäistä (sopimuksesta riippuen 3–5 vuotta)
- työskentelet ulkomailla suomalaiselle työnantajalle tai suomalaisen työnantajan ulkomaiselle konserniyritykselle
- kuulut lähtiessäsi Suomen sosiaaliturvaan.

Suomalainen työnantaja on vastuussa lakisääteisten sosiaalivakuutusmaksujen maksamisesta Suomeen koko komennuksen ajan.

SOPIMUSMAA	LÄHETTÄMISAJAT
USA, Australia, Intia	5 vuotta
Chile, Kanada, Quebec, Israel	3 vuotta

Huomaa, että sosiaaliturvasopimukset eivät ole samanlaisia. Sopimusten ulkopuolelle voi jäädä sosiaaliturvan osia. Niiden saamisen edellytykset ovat kuten sopimussetoissa tilanteissa, ks. seuraava kappale.

Kolmanteen maahan työskentelemään läh-
tiessä edellytykset Suomen sosiaaliturvassa
säilymiselle ovat seuraavat:

1. **Kuulut välittömästi ennen lähtöäsi Suomen sosiaaliturvaan.**
2. **Työskentelet ulkomailla suomalaisen työnantajan lukuun tai suomalaisen työnantajan ulkomaisen konserni-yrityksen lukuun.**
3. **Sinulla on kiinteät siteet Suomeen (esim. työeläkevakuutus Suomessa).**

Kolmansiin maihin lähdetessä työeläke-
turvan kannalta on olennaista, että kohdat
1 ja 2 täyttyvät.

Kelan hoitaman sosiaaliturvan osalta kaik-
kien kohtien 1–3 tulee täytyä, jos komen-
nus kestää yli vuoden.

Jos sen sijaan kyseessä on enintään vuoden
kestävä komennus ja tarkoitus on palata
Suomeen vuoden sisällä ulkomaille läh-
döstä, edellytyksenä Kelan hoitamassa sosiaa-
liturvassa säilymiselle on ainoastaan kohta
1. Tällöin ulkomailla oleskelua pidetään
tilapäisenä.

Suomen työeläketurvaan kuulut kolman-
sissa maissa työskennellessä ilman aikara-
jaa, niin kauan kuin työsuhde suomalaisen
työnantajan kanssa on voimassa. Kelan
hoitamaan sosiaaliturvaan voit sen sijaan
kuulua enintään 10 vuotta.

Kansalaisuudella tai sillä, oletko ollut en-
nen komennusta saman työnantajan palve-
luksessa, ei ole merkitystä työeläketurvan
tai Kelan hoitaman sosiaaliturvan kannalta.

**Jos suomalainen työnantaja on palkannut
sinut ulkomailta** siellä tehtävään työhön,
sosiaaliturvasi riippuu työskentelymaastasi
ja tilanteestasi ennen työsuhteen alkamista.

Päätös kolmansiin maihin lähdetessä

Kun työskentely tapahtuu
sopimuksettomassa eli
ns. kolmannessa maassa,
Eläketurvakeskus ei
anna työeläketurvaan
kuulumisesta todistusta.
Päätöksen Kelan
hoitamaan sosiaaliturvaan
kuulumisesta antaa Kela.

Ulkomailla enintään vuoden ajan

Jos aiot oleskella tai
työskennellä ulkomailla
enintään vuoden, ilmoita
lähtöaikeistasi Kelaan. Kela
ratkaisee tämän ilmoituksen
perusteella, voitko
edelleen kuulua Suomen
sosiaaliturvaan ulkomailla
oleskellessasi.

Ulkomailla yli vuoden ajan

Jos aiot olla ulkomailla
yli vuoden, sinun on
jätettävä Kelaan hakemus
sosiaaliturvassa säilymisestä
ulkomaan oleskelun aikana
vuoden sisällä ulkomaille
muutostasi.

Kela voi antaa yli vuodeksi
työkomennukselle
lähtevälle vakuuttamis-
päätöksen ensin enintään
5 vuodeksi. Tämän jälkeen
Kela voi antaa sinulle
jatkopäätöksen vielä
toiseksi viideksi vuodeksi.

Tällöin sinulla kuitenkin tulee olla edelleen kiinteät siteet Suomeen. Myös jatkokäytöstä tulee hakea vuoden sisällä edellisen päätöksen umpeutumisesta.

Kun olet työskennellyt ulkomailla yhtäjaksoisesti 10 vuotta, sinun pitää palata Suomeen vähintään vuodeksi, jotta sinulle voidaan antaa uusi myönteinen vakuuttamis-päätös ulkomaan komennukselle.

Ilmoita ulkomaille lähdöstä ja työskentelystä ulkomailla Kelaan

TYÖNTEKIJÄ:
www.kela.fi/asiointi

TYÖNANTAJA:
www.kela.fi/asiointi-tyonantajat

Pakollinen työeläketurva ei esimerkiksi koske sinua siinä tapauksessa, että työskentelet kolmannessa maassa suomalaisen yhtiön ulkomaisen konsernin palveluksessa. Tällaisessa tilanteessa suomalainen yhtiö voi kuitenkin vapaaehtoisesti ottaa sinulle työeläkevakuutuksen Suomesta, jos työskentelyn alkaessa kuulut Suomen sosiaaliturvaan.

Jollei sinua ole työeläkevakuutettu Suomessa ulkomaan komennuksen ajalta, et voi kuulua Kelan hoitamaan sosiaaliturvaan, ellei kyse ole enintään vuoden kestävästä ulkomailla oleskelusta.

**Lisätietoja
vapaaehtoisesta
työeläkevakuuttamisesta**
www.tyoelakelakipalvelu.fi
> kansainväliset asiat

- Suomesta ulkomaille -vakuuttaminen
- Vapaaehtoinen TyEL-vakuuttaminen

MINNE JA MITEN MAKSAT SOSIAALIVAKUUTUSMAKSUT?

Työnantaja maksaa Suomen sosiaaliturvaan kuuluvan ulkomaille lähetetyn työntekijän sosiaalivakuutusmaksut Suomeen. Jos työntekijä ei kuulu Suomen sosiaaliturvaan, työnantajan tulee maksaa sosiaalivakuutusmaksut työskentelymaahan.

Suomen lakisääteiset sosiaalivakuutusmaksut ovat

- ▶ **työeläkevakuutusmaksu (työnantajan ja työntekijän maksu)**
- ▶ **tapaturmavakuutusmaksu**
- ▶ **työntekijän ryhmähenkivakuutusmaksu**
- ▶ **työttömyysvakuutusmaksu (työnantajan ja työntekijän maksu)**
- ▶ **työnantajan sosiaaliturvamaksu ja työntekijän sairausvakuutusmaksu.**

MÄÄRITTELE AJOISSA VAKUUTUSPALKKA

Kun työnantaja ja työntekijä sopivat ulkomaantyöstä, heidän on määriteltävä yhdessä vakuutuslasku. Työnantaja maksaa kaikki lakisääteiset sosiaalivakuutusmaksut Suomeen vakuutuslaskun perusteella.

Vakuutuslaskun mukaan työntekijälle karttuu työeläkettä. Myös vanhempain- ja sairauspäivärahat sekä kuntoutusraha määräytyvät lähtökohtaisesti vakuutuslaskun mukaan.

Vakuutuslaskuna pidetään sitä palkkaa, jota vastaavasta työstä Suomessa olisi maksettava, tai palkkaa, jonka muutoin voidaan katsoa vastaavan tekemäsi työtä.

Vakuutuslaskua ei saa sopia vapaasti, vaan sen perusteiden on oltava työntekijän eläkelain säännösten mukaiset.

Vakuutuslaskusäännös koskee missä tahansa ulkomailta tehtävää työtä, jos kyse on Suomessa vakuutettavasta lähetetystä työntekijästä. Vakuutuslasku on hyvä merkitä työkomennuksesta tehtyyn sopimukseen.

Lisätietoa
sosiaalivakuutusmaksuista
[www.etk.fi/ulkomaantyo/
maksutsuomessa](http://www.etk.fi/ulkomaantyo/maksutsuomessa)

Lisätietoa vakuutuslaskusta
www.tyoelakelakipalvelu.fi
> Vakuuttaminen >
Työntekijän vakuuttaminen >
Eläkkeen perusteena olevat
työansiot > Vakuutuslasku

Lisätietoja vakuutuslaskusta
saat myös omasta eläke-
vakuutusyhtiöstäsi tai
Eläketurvakeskuksesta.

HAE PÄÄTÖSTÄ MUKAAN LÄHTEVILLE PERHEENJÄSENILLE

Perheenjäsenenä pidetään tässä yhteydessä työntekijän mukana ulkomaille lähtevää ja samassa taloudessa asuvaa avio- ja avopuolisoa, rekisteröidyn parisuhteen puolisoa ja alle 18-vuotiaita lapsia (omat tai puolison lapset sekä otto- ja kasvattilapset).

Suomesta lähetetyn työntekijän **enintään vuodeksi** mukaan lähtevien perheenjäsenten tulee erikseen ilmoittaa Kelalle lähdöstään ulkomaille.

Kela ratkaisee ilmoituksen perusteella, voiko perheenjäsen edelleen säilyä Kelan hoitamassa sosiaaliturvassa tilapäisen ulkomailta oleskelun ajan. Tätä ratkaisua varten on tärkeää, että Kelalle ilmoitetaan myös esimerkiksi

- ▶ **ulkomaille lähdön syy**
- ▶ **mahdollinen työskentely ulkomailta sekä**
- ▶ **lähdön ja paluun suunnitellut ajankohdat.**

Lähtökohtaisesti enintään vuoden ulkomailta oleskelevat perheenjäsenet säilyvät Kelan hoitamassa sosiaaliturvassa, jos he eivät kuulu oman työskentelynsä perusteella toisen EU-maan sosiaaliturvaan.

Suomesta lähetetyn työntekijän **yli vuodeksi** mukaan lähtevien perheenjäsenten tulee puolestaan jättää Kelaan erillinen hakemus säilymisestä Kelan hoitamassa sosiaaliturvassa. Tämä **hakemus on jätettävä vuoden sisällä** ulkomaille lähdöstä tai jatkopäätöstä haettaessa vuoden sisällä siitä, kun edellisen päätöksen voimassaolo on umpeutunut.

Jos perheenjäsen kuitenkin aloittaa työskentelyn toisessa EU-maassa, hän kuuluu yleensä työskentelymaahan sosiaaliturvaan, jos kyseisen maan työskentelyn vähimmäisedellytykset täyttyvät. Tällöin hän ei voi samanaikaisesti kuulua Suomen sosiaaliturvaan.

**Ilmoita perheenjäsenen
lähdestä ulkomaille
www.kela.fi/asiointi**

Jos perheenjäsen aloittaa toisessa EU-maassa ollessaan työskentelyn suomalaisen työnantajan palveluksessa, hänen tulee tällöin olla yhteydessä Eläketurvakeskukseen sosiaaliturvan selvittämiseksi.

SAIRAANHOITO JA KELAN ETUUKSET

Kun kuulut Kelan hoitamaan sosiaaliturvaan ulkomailla oleskellessasi, sinulla on edelleen pääsääntöisesti oikeus sosiaaliturvaetuuksiin aivan kuin asuisit Suomessa. Tämä tarkoittaa sitä, että etuuksien maksamista jatketaan ja että voit myös hakea uusia etuuksia. Etuudet myönnetään etuuslaeissa säädetyn määräisinä, ja tuloista riippuvissa etuuksissa otetaan huomioon ulkomailla ansaitut tulot tai vaakuutuspalkka.

Eräitä etuuksia ei kuitenkaan makseta ulkomaille. Näitä ovat esimerkiksi lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuki sekä asumistuki. Lasten kotihoidon tukea voidaan kuitenkin tietyin edellytyksin maksaa myös EU-maihin.

Eurooppalainen sairaanhoitokortti ja lomake E106

Lähetetyllä työntekijällä ja hänen perheenjäsenellään on oikeus saada eurooppalaisella sairaanhoitokortilla (EHIC) tarvitsemaansa sairaanhoitoa työskentelymaassa kuten työskentelymaan asukkaat.

- ▶ **Eläketurvakeskuksen myöntämästä todistuksesta A1 tulee tieto Kelaan. Kela lähettää työntekijälle ilman erillistä hakemusta eurooppalaisen sairaanhoitokortin, jos työkomennus suuntautuu EU-maahan.**
- ▶ **Lähetetyn työntekijän mukaan lähteville perheenjäsenille voidaan tilata Kelasta eurooppalainen sairaanhoitokortti, jos komennus suuntautuu EU-maahan ja perheenjäsenet säilyvät ulkomailla oleskelunsa ajan Suomen sosiaaliturvassa.**
- ▶ **Jos oleskelu toisessa EU-maassa tulee kestäämään yli vuoden, voidaan Kelasta lisäksi myöntää E106-lomake asuinmaan sairausvakuutuslaitoksessa rekisteröintiä varten. Lomaketta on haettava erikseen Kelasta.**

Lisätietoa yksittäisistä etuuksista ja eri tilanteista www.kela.fi/muutto
> Muutto ulkomaille >
Etuuksien maksu

Sairaanhoidon sopimusmaissa

Myös eräissä sosiaaliturvasopimuksissa on määräyksiä oikeudesta sairaanhoitoon.

Quebecin sopimuksen mukaan Suomesta lähetetyllä työntekijällä ja hänen perheenjäsenillään on oikeus saada sairaanhoitoa Quebecissä samoin edellytyksin kuin siellä vakituisesti asuvilla. Oikeus sairaanhoitoon osoitetaan Suomen myöntämällä todistuksella, joka pitää rekisteröidä Quebecin sairausvakuutuslaitoksessa (lähetetyt työntekijät: ETK:n myöntämä FI/Q 1; perheenjäsenet: Kelan myöntämä SF/Q 1).

Australian kanssa solmitun sairaanhoidosopimuksen perusteella tilapäisesti Australiassa oleskelevalla (muun muassa lähetetyllä työntekijällä) on Australiassa oleskellessaan oikeus välittömään sairaanhoitoon. Oikeus hoitoon todistetaan Kela-kortilla ja Suomen passilla.

Lääkkeet

Lähetetty työntekijä ja hänen perheenjäsenensä voivat halutessaan ottaa Suomesta mukaan oleskeluajalle tarvittavat lääkkeet.

- ▶ **Yli 3 kuukauden lääkemäärästä on maksettava apteekissa todelliset kustannukset.**
- ▶ **Sairausvakuutuskorvausta (ns. Kela-korvaus) voi hakea jälkikäteen Kelasta 6 kuukauden kuluessa lääkeostosta.**
- ▶ **Sairausvakuutuskorvausta voidaan maksaa enintään vuoden hoitoaikaa vastaavasta lääkemäärästä kerrallaan, jos henkilö kuuluu kyseisen ajan Suomen sosiaaliturvaan.**
- ▶ **Suomalaista lääkäriä voi tarvittaessa pyytää kirjoittamaan eurooppalaisen lääkemääräyksen, jolla voi hankkia lääkkeitä myös muiden EU-maiden apteekeista. Suomen ulkopuolelta lääkkeitä ostettaessa henkilö maksaa ostamansa lääkkeet ja hakee jälkikäteen korvausta Kelasta.**

Lisätietoja lääkkeistä
www.kela.fi/laakkeet
> Lääkkeet ja matkustaminen

Työttömyysturva

Lähetetyn työntekijän mukana seuraava perheenjäsen voi tietyissä tapauksissa pitää työnhakunsa voimassa Suomessa ja saada työttömyysetuuksia työttömyyskassastaan tai Kelasta, jos häntä pidetään edelleen Suomessa vakinaisesti asuvana ulkomailla oleskelusta huolimatta. Mahdollisesta ulkomaille lähdöstä tulee ilmoittaa Kelaan. Työttömyysetuutta Suomesta saavan perheenjäsenen tulee lisäksi ilmoittaa ulkomaille muutostaan TE-toimistoon, jotta työnhakijan yhteystiedot ovat ajan tasalla.

Etuudet lapsiperheille

Kun Kela saa tiedon ulkomailla oleskelusta tai hakemuksen sosiaaliturvaan kuumisesta ulkomailla oleskelun aikana, Kela ratkaisee samalla, voidaanko jatkaa etuuksien maksua perheelle ulkomailla oleskelusta huolimatta.

- ▶ **Lapsilisän maksamista voidaan yleensä jatkaa ulkomaille lähtevän lähetetyn työntekijän perheenjäsenille.**
- ▶ **Myös vanhempainpäivärahojen maksamista voidaan jatkaa mukaan lähtevälle puolisolle.**
- ▶ **Elatustukea ei voida maksaa, jos lähtee ulkomaille yli vuodeksi.**
- ▶ **Muutolla saattaa olla vaikutusta lisäksi lastenhoidon tukiin, minkä vuoksi Kelaan kannattaa olla yhteydessä hyvissä ajoin ennen muuttoa.**
- ▶ **Kelaan tulee ilmoittaa myös, jos lähetetyn työntekijän puoliso on aikeissa työskennellä ulkomailla. Työskentely voi vaikuttaa perheelle maksettaviin perhe-etuuksiin, kuten lapsilisään.**

Milloin sovelletaan 6 kuukauden sääntöä?

Palkasta ei tehdä ennakonpidätystä 6 kuukauden säännön perusteella Suomessa, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

- Verosopimus ei estä työskentelyvaltiota verottamasta palkkaa (tai verosopimusta ei ole), ja lisäksi
- kyseessä on vähintään 6 kuukautta yhtäjaksoisesti kestävä ulkomaantyöskentely, jonka aikana työntekijä ei oleskele Suomessa enempää kuin keskimäärin 6 päivänä kuukautta kohden.

Jos työ tehdään Suomesta olevalle yritykselle, verosopimus ei estä verotusta työskentelyvaltiossa siinä tapauksessa, että työntekijä oleskelee siellä yli 183 päivää (183 päivän sääntö).

Kuuden kuukauden säännön soveltumistesti

www.vero.fi

- > Syventävät vero-ohjeet
- > Kansainväliset tilanteet
- > Työnantajat > Ulkomaille lähetettävä työntekijä

VEROTUS

Suomella on yli 70 valtion kanssa verosopimus. Sopimuksilla estetään kaksinkertainen verotus erityyppisten tulojen osalta. Palkasta verosopimuksissa on sovittu, että palkka saadaan verottaa pääsääntöisesti siinä valtiossa, jossa työ tehdään (työskentelyvaltiossa). Jos työskentelyvaltiolla on verotusoikeus, kaksinkertainen verotus poistetaan Suomessa.

Suomen verotuksen kannalta yrityksen tulee arvioida, **soveltuuko työstä maksetta-vaan palkkaan kuuden kuukauden sääntö**. Jos sääntö soveltuu, palkasta ei tehdä Suomeen ennakonpidätystä, lukuun ottamatta mahdollista minipidätystä (2,16 % v. 2014).

Suomalaiselle yritykselle ei usein aseteta työnantajavelvoitteita työskentelyvaltiossa. Varmista asia kuitenkin aina työskentelyvaltion viranomaisilta.

Myös työntekijän tulee selvittää verotukseen liittyvät velvoitteensa työskentelyvaltion veroviranomaiselta.

Lisätietoja

www.vero.fi

Ulkomaille lähetettävän työntekijän verotus

- > Syventävät vero-ohjeet
- > Kansainväliset tilanteet
- > Työnantajat > Ulkomaille lähetettävä työntekijä

Toiseen Pohjoismaahan lähetettävän työntekijän verotus

- > Syventävät vero-ohjeet > Kansainväliset tilanteet > Työnantajat > Pohjoismaihin lähetettävät työntekijät

Alle 6 kuukaudeksi ulkomaille lähetettävä työntekijä

Lyhyiden ulkomaantyöskentelyjaksojen verotus on tavallisesti selkeä. Jos Suomesta oleva työntekijä työskentelee suomalaisen työnantajan palveluksessa ulkomailla alle 6 kuukautta, palkka verotetaan Suomessa. Työnantaja toimittaa palkasta ennakonpidätyksen Suomeen verokortin mukaan, maksaa sosiaaliturvaan liittyvät maksut Suomeen ja antaa normaalin vuosi-ilmoituksen.

Vähintään 6 kuukaudeksi ulkomaille lähetettävä työntekijä

Jos suomalainen yritys lähettää Suomesta olevan työntekijän toiseen valtioon vähintään 6 kuukauden ajaksi, palkkaan saattaa soveltua tuloverolain 77 §:ssä oleva verovapaussäännös, 6 kuukauden sääntö.

Lomake NT2

Jos työnantaja arvioi 6 kuukauden säännön soveltuvan eikä toimita Suomeen varsinaista ennakonpidätystä, sen on ilmoitettava asiasta toimialueensa vero-toimistolle lomakkeella NT2.

Ilmoitus on annettava kuukauden kuluessa siitä, kun pidätys ensimmäisen keran jätetään toimittamatta.

MUUTTOILMOITUS MAISTRAATTIIN JA KOTIKUNTA

Kun muutat ulkomaille yli 3 kuukaudeksi, sinun on tehtävä maastamuuttoilmoitus maistraatille. Jos oleskelu on tätä lyhyempi, muuttoilmoitusta ei tarvitse tehdä.

Maastamuuttoilmoitusta ei voi tehdä puhelimitse. Samalla muuttoilmoituksella voit ilmoittaa myös mukana muuttavien perheenjäsenten tiedot.

Jos joudut tekemään maastamuuttoilmoituksen vasta ulkomailla, tee se verkossa tai toimita lomake maistraattiin Suomeen tai lähimpään Suomen edustustoon.

Jos muutat toiseen Pohjoismaahan

Jos muutat toiseen Pohjoismaahan 6 kuukautta pitemmäksi ajaksi, ilmoittaudu maistraatille tehdyn maastamuuttoilmoituksen lisäksi tulomaassa paikalliselle väestörekisteriviranomaiselle. Ilmoittautuminen on tehtävä tulomaan lainsäädännön määräämässä ajassa. Tulomaan viranomainen päättää kyseisen maan lainsäädännön perusteella, saatko kyseisestä maasta kotikunnan.

Tee muuttoilmoitus verkossa
www.muuttoilmoitus.fi

Voit myös tehdä
muuttoilmoituksen postista
ja maistraatista saatavalla
muuttoilmoituslomakkeella.

Jos saat kotikunnan toisesta Pohjoismaasta, sinulla ei enää ole kotikuntaa Suomessa. Voit siis väestökirjanpidon kannalta asua vakituisesti kerrallaan vain yhdessä Pohjoismaassa. Huomaa kuitenkin, että tämä asuminen voi erota sosiaaliturvassa määrittelystä vakinaisesta tai tilapäisestä asumisesta.

MAA	VIRANOMAINEN	ILMOITTAUTUMISEN MÄÄRÄAIKA / PV
Ruotsi	Skatteverket (verovirasto, www.skatteverket.se)	7
Tanska	Kunnan väestörekisteriviranomainen (www.borger.dk)	5
Norja	Skatteetaten (verotoimisto, www.skatteetaten.no)	8
Islanti	Þjóðskrá Íslands (Registers Iceland, www.skra.is)	7

Jos muutat muualle kuin Pohjoismaihin

Jos muutat Pohjoismaiden ulkopuolelle, maistraatti päättää siitä, säilyykö väestötietojärjestelmään merkitty kotikuntasi Suomessa vai ei.

Jos asut ulkomailla yli 3 kuukautta mutta korkeintaan vuoden verran, ulkomaan osoitteesi merkitään väestötietojärjestelmään tilapäiseksi asuinosoitteeksi, jolloin kotikuntasi ja vakinaisen osoitteesi Suomessa säilyvät.

Jos asut ulkomailla yli vuoden ajan, vakituisesti asuinosoitteeksi merkitään yleensä ulkomaan osoitteesi, jolloin sinulla ei enää ole kotikuntaa Suomessa. Kotikuntasi ja vakituinen osoitteesi voivat säilyä Suomessa vain, jos voit osoittaa, että sinulla on kiinteämpi yhteys Suomeen kuin ulkomaiseen asuinmaahasi. Väestökirjanpidossa kiinteän yhteyden osoittamiseksi ei riitä pelkästään se, että ulkomailla tehtävä työ on määräaikaista. Kotikuntamerkintä tehdään elinolosuhteiden kokonaistarkastelun perusteella. Tarkastelussa huomioidaan eri perheenjäsenten työskentely, toimeentulo ja asuminen sekä esimerkiksi muut sukulaisuussuhteet ja asunnon omistussuhteet.

Jos haluat kotikuntasi säilyvän Suomessa, vaikka asut ulkomailla yli vuoden ajan, liitä maastamuuttoilmoitukseesi selvitykset ulkomailla asumisen tilapäisyydestä sekä mahdolliset muut perustelut. Maistraatti pyytää sinulta tarvittaessa lisäselvityksiä.

Huomaa kuitenkin, että kotikunnan määrittäminen ja siinä edellytetty kiinteä yhteys voi poiketa sosiaaliturvassa määrittelystä asumisesta ja kiinteistä siteistä.

TYÖKOMENNUKSEN AIKANA

ILMOITA TILANTESSASI TAPAHTUVISTA MUUTOKSISTA

On tärkeää, että ilmoitat omassa tai perheenjäsenesi tilanteessa ulkomailla työskentelyn aikana tapahtuvista muutoksista mahdollisimman pian Kelaan ja Eläketurvakeskukseen. Muutoksilla voi olla vaikutusta sosiaaliturvaasi.

Esimerkkejä ilmoitettavista muutoksista ovat:

- ▶ muutokset työkomennuksen kestossa (pidennys tai keskeytyminen)
- ▶ työskentelymaan vaihtuminen
- ▶ siirtyminen toisen suomalaisen työnantajan palvelukseen
- ▶ siirtyminen paikallisen työnantajan palvelukseen
- ▶ perheenjäsenen työskentelyn aloittaminen
- ▶ oma tai puolison jääminen vanhempainvapaalle
- ▶ pidempiaikainen sairastuminen.

JOS TYÖKOMENNUS PITENEE

Eläketurvakeskus myöntää todistuksen tietylle ajalle. Jos työkomennus jatkuu EU- tai sopimusmaassa pidempään kuin mille ajalle alkuperäinen todistus on myönnetty, tulee työnantajan hakea jatkoa lähetetyn työntekijän todistukselle ja Suomen sosiaaliturvaan kuulumiselle.

Jos komennus jatkuu, työnantaja täyttää uuden ETK 2132 -hakemuksen tai sähköisen hakemuslomakkeen. Jos työskentelysi kestää yli maksimikomennusrajojen, ei Suomen sosiaaliturvassa pysyminen ole yleensä enää mahdollista.

Ilmoita Kelaan, jos työskentelysi kolmannessa maassa jatkuu edellisen päätöksen umpeutumisen jälkeen, ja hae tarvittaessa jatkoa aiempaan päätökseen vuoden sisällä. Työeläkevakuutuksen voimassaolo jatkuu, jos työsuhte suomalaisen työnantajan kanssa säilyy.

Jos ulkomailla asumisesi jatkuu pitempään kuin maistraatille on aiemmin ilmoitettu, sinun on ilmoitettava tästä maistraattiin.

JOS TYÖKOMENNUS KESKEYTYY

Jos komennuksesi keskeytyy aikaisemmin kuin oli suunniteltu ja jos sinulla on voimassa oleva lähetetyn työntekijän todistus, ilmoita komennuksen päättymisestä Eläketurvakeskukseen. Ilmoita paluustasi myös Kelaan.

Jos kyseessä on maa, jonka kanssa Suomella ei ole sosiaaliturvasopimusta, ja olet saanut päätöksen Kelalta, ilmoita komennuksen päättymisestä Kelaan. Ilmoita samalla, oletko palaamassa Suomeen saman tien vai oletko jäämässä ulkomaille.

Jos komennuksesi oli alun perin tarkoitus kestää vähintään 6 kuukautta, työnantajasi ei ole toimittanut ennakonpidätystä palkastasi 6 kuukauden säännön perusteella. Jos komennuksesi keskeytyy ennen 6 kuukauden täyttymistä, tarkista veroprosenttisi loppuvuodelle.

JOS TYÖSKENTELYMAA VAIHTUU

Työskentelymaan vaihtuessa on merkitystä sillä, työskenteletkö EU-maassa tai sopimusmaassa vai kolmannessa maassa.

Jos työskentelymaa vaihtuu kesken komennuksen, ole yhteydessä Eläketurvakeskukseen, jos joko lähtö- tai tulomaa on EU-maa tai sopimusmaa. Eläketurvakeskus tarkistaa todistuksen voimassaolon edellytykset ja tarvittaessa myöntää uuden todistuksen uuteen maahan.

Ilmoita työskentelymaan vaihdosta myös Kelaan ja ilmoita samalla, muuttuuko myös sinun ja/tai perheenjäsenesi asuinpaikka. Jos työskentelymaan vaihtumisen seurauksena perheesi jää asumaan ulkomailla eri maahan kuin sinä, tämä voi vaikuttaa perheesi sosiaaliturvaan. Kysy lisää Kelasta.

Tee muuttoilmoitus myös maistraattiin.

JOS SIIRRYT TOISEN TYÖNANTAJAN PALVELUKSEEN

Jos vaihdat työkomennuksen aikana työnantajaa, ota yhteyttä Eläketurvakeskukseen, jos kyse on EU-maasta tai sopimusmaasta. Jos kyse on kolmannesta maasta, ota yhteyttä Kelaan.

Jos siirryt toisen suomalaisen työnantajan palvelukseen, Suomen sosiaaliturvassa säilyminen saattaa olla edelleen mahdollista. Jos siirryt paikallisen työnantajan palvelukseen, Suomen sosiaaliturvassa säilyminen ei yleensä ole enää mahdollista, vaan siirryt työskentelymaan sosiaaliturvaan ja maksat sosiaaliturvamaksut työskentelymaahasi. Merkitystä on myös sillä, onko työskentelymaasi EU-maa, sopimusmaa vai kolmas maa. Joka tapauksessa tilanteesi tulee selvittää joko Eläketurvakeskuksessa (EU-maa tai sopimusmaa) tai Kelassa (kolmas maa).

Jos sinua ei voida enää pitää sosiaaliturvan kannalta lähetettynä työntekijänä ja jos et muullaakaan perusteella enää kuulu Suomen sosiaaliturvaan, perheenjäsenesi eivät voi yleensä säilyä Kelan hoitamassa sosiaaliturvassa. Selvitä tällöin heidän mahdollisuutensa kuulua työskentelymaahan sosiaaliturvaan. Perheenjäsenesi voi kuitenkin tietyissä tilanteissa esimerkiksi oman opiskelunsa perusteella hakea Suomen sosiaaliturvassa säilymistä Kelasta.

Lisätietoja sosiaaliturvaan kuulumisesta opiskelun perusteella www.kela.fi/muutto
> Muutto ulkomaille >
Opiskelijana tai tutkijana

JOS SAIRASTUT

Jos olet toisessa EU-maassa komennuksella, saat hoitoa työskentelymaassasi joko Kelasta saamalla eurooppalaisella sairaanhoitokortilla (EHIC) tai lomakkeella E106, riippuen komennuksen kestosta. Sama koskee perheenjäseniäsi, jotka eivät ole työelämässä. Jos sinulla tai perheenjäsenelläsi on vaikeuksia saada tarvitsemaanne sairaanhoitoa, teidän tulee olla yhteydessä Kelan kansainvälisten asioiden keskukseseen.

Myös Quebecissa tai Australiassa on mahdollista saada sairaanhoitoa komennuksen aikana.

Kun olet Suomessa EU-maahan suuntautuvan komennuksesi aikana, merkitystä on sillä, onko sinulla kotikunta edelleen Suomessa:

- ▶ **Kotikunta on edelleen Suomessa:** Voit saada sairaanhoitoa kotikuntasi mukaisessa perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidon yksikössä.
- ▶ **Kotikunta ei ole enää Suomessa:** Sinulla on oikeus tarvitsemaasi sairaanhoitoon haluamassasi julkisen sairaanhoidon yksikössä. Pyydä Kelasta tarvittaessa itsellesi ja perheenjäsenellesi *Todistus oikeudesta hoitoetuksiin Suomessa*. Tällä osoitat oikeutesi hoitoon Suomessa.
- ▶ **Samat säännöt koskevat myös lähetetyn työntekijän kanssa ulkomailta asuvia perheenjäseniä, jotka eivät ole työelämässä, riippumatta siitä kuuluvatko he Suomen sosiaaliturvaan vai ei.**
- ▶ **Niin kauan kuin itse kuulut ja perheenjäsenesi kuuluvat Suomen sosiaaliturvaan, voitte edelleen käyttää Kela-korttia.** Kela-kortilla voitte saada suorakorvauksen yksityisessä terveydenhuollossa (esim. lääkäriasemat) annetun hoidon kustannuksista ja apteekissa syntyneistä lääkemenneistä. Jos kanssasi ulkomailta asuvat perheenjäsenesi eivät kuulu Suomen sosiaaliturvaan, eikä heillä siten ole Kela-korttia, he voivat hakea korvausta Kelalta jälkikäteen. Korvausta voi hakea Suomessa oleskelun aikana yksityisessä terveydenhuollossa annetusta hoidosta syntyneistä kustannuksista tai lääkemenneistä apteekissa.

Jos käyt Suomessa Israelin komennuksesi aikana, sinulla ja perheenjäsenilläsi on oikeus julkiseen terveydenhuoltoon kuntalaisen asiakasmaksulla, vaikka teillä ei olisi kotikuntaa Suomessa. Osoittaaksesi oikeutesi tähän, voit pyytää Kelasta Todistuksen oikeudesta hoitoetuuksiin Suomessa julkista terveydenhuoltoa varten.

Muihin kuin yllä mainittuihin maihin lähetetyillä työntekijöillä ja heidän perheenjäsenillä on Suomessa oleskelun aikana oikeus julkiseen terveydenhuoltoon kuntalaisen asiakasmaksulla vain, jos heillä on kotikunta Suomessa.

JOS SAAT PERHEENLISÄYSTÄ

Jos EU-maahan tai sopimusmaahan lähetetty työntekijä tulee raskaaksi komennuksen aikana, hänen tulee olla yhteydessä Eläketurvakeskukseen. Siellä tarkistetaan lähetetyn työntekijän todistuksen voimassaolon edellytykset.

Oikeus sairaanhoitoon synnytyksen ja raskauden vuoksi määräytyy samoin kuin oikeus muuhunkin sairaanhoitoon. Jos sinulla tai perheenjäsenelläsi on vaikeuksia saada tarvitsemaanne sairaanhoitoa, kannattaa olla yhteydessä Kelan kansainvälisten asioiden keskuksen.

Jos sinulla ei ole oikeutta sairaanhoitoon valitsemassasi maassa, sinun tulee itse maksaa todelliset kustannukset saadusta hoidosta.

Perheelle myönnettävät etuudet määräytyvät pääosin kuin, jos perhe olisi Suomessa. Äitiysavustusta (raha tai äitiyspakkaus) ja äitiysrahaa varten tarvitaan todistus raskauden jatkumisesta 154 päivää. Myös ulkomailla olevan lääkärin kirjoittama todistus kelpaa. Äitiyspakkaus toimitetaan kuitenkin vain Suomessa olevaan osoitteeseen.

Työttömyysetuutta saavan perheenjäsenen tulee tarkistaa Kelasta oikeus saada edelleen työttömyysetuutta ja perhe-etuuksien vaikutus työttömyysetuuden määrään.

Ilmoita ulkomailla syntyneestä lapsesta maistraatille. Kun maistraatti on merkinnyt lapsen tiedot väestötietojärjestelmään, ne ovat myös muiden viranomaisten käytössä. Samalla lapsi saa suomalaisen henkilötunnuksen. Jos lapsen vanhemmista ainakin toinen on Suomen kansalainen, myös lapselle merkitään Suomen kansalaisuus. Tämän jälkeen lapselle voi hakea Suomen passia.

PERHEENJÄSENIEN TYÖSKENTELY KOMENNUSMAASSA

Jos perheenjäsenesi alkaa tehdä työtä paikalliselle työnantajalle, ei Suomen sosiaaliturvaan kuuluminen ole yleensä enää mahdollista, vaan häneen sovelletaan työskentelymaan sosiaaliturvaa.

Kuitenkin jos perheenjäsenesi aloittaa työskentelyn suomalaisen työnantajan palveluksessa, esimerkiksi etätöissä, EU-maassa tai sopimusmaissa, ole yhteydessä Eläketurvakeskukseen. Eläketurvakeskus ratkaisee tapauskohtaisesti, voiko perheenjäsen kuulua Suomen sosiaaliturvaan työskentelyn aloittamisen jälkeen vai sovelletaanko työskentelymaan sosiaaliturvaa.

Työskentelyn aloittamisella voi olla vaikutusta myös esimerkiksi perheelle maksettaviin perhe-etuuksiin. Tämän vuoksi sinun tai perheenjäsenesi tulee olla yhteydessä Kelaan mahdollisimman pian työskentelyn aloittamisen jälkeen. Jos työskentelyn aloittava perheenjäsen on ennen työskentelyään saanut työttömyysetuutta, hänen tulee ilmoittaa työskentelyn aloittamisesta Kelaan ja TE-toimistoon.

JOS OSOITTEESI MUUTTUU

Jos muutat ulkomailla toiseen osoitteeseen vähintään 3 kuukaudeksi, olet velvollinen ilmoittamaan muutosta maistraatille.

MUUT MUUTOKSET TYÖKOMENNUKSEN AIKANA

Muutkaan ulkomailla tapahtuneet perhesuhteiden tai henkilötietojen muutokset, kuten vihkimiset, avioerot, parisuhteen rekisteröinnit, nimenmuutokset tai kuolemat, eivät tule Suomen viranomaisten tietoon ilman henkilön omaa ilmoitusta. Olet velvollinen ilmoittamaan tällaisista tapahtumista maistraatille.

Ilmoita ulkomailla tapahtuneet muutokset perhesuhdetiedoissa ja muissa henkilötiedoissa maistraatille, joka merkitsee tiedot Suomen väestötietojärjestelmään. Tiedot voi toimittaa ulkosuomalaisten yhteysmaistraattiin. Vaihtoehtoisesti tiedot voi toimittaa lähimmälle Suomen edustustolle toimitettavaksi edelleen maistraattiin.

Jokaisesta henkilötietomuutoksesta on esitettävä virallinen, kyseisen maan viranomaisen antama todistus, joka on laillistettava. Laillistamisen tarkoituksena on osoittaa maistraatille, että asiakirja on oikean viranomaisen antama. Lisäksi todistus on käännettävä suomeksi tai ruotsiksi tai muulle maistraatin hyväksymälle kielelle, jotta virkailija pystyy ymmärtämään sen sisällön.

Tee osoitteenmuutos verkossa

www.suomi.fi

> Hae "Ulkomailla asuvan muuttoilmoitus"

Vaihtoehtoisesti voit lähettää sivustolta löytyvän lomakkeen ulkosuomalaisten yhteysmaistraattiin eli Länsi-Suomen maistraattiin tai palauttaa lähimpään Suomen edustustoon.

Muutosta voi ilmoittaa maistraatille myös sähköpostitse osoitteeseen address@maistraatti.fi.

Lisätietoja laillistamisesta ja vaadittavista asiakirjoista

www.maistraatti.fi

> Ohjeita ulkosuomalaisille.

TYÖNANTAJA: VEROTUS KOMENNUKSEN AIKANA

Työnantajan on ilmoitettava kausiveroilmoituksella ja vuosi-ilmoituksella palkka, vaikka siitä ei ole toimitettu ennakonpidätystä Suomeen 6 kuukauden säännön vuoksi.

Lisäksi työnantajan on annettava Suomeen myös tarkkailuilmoitus lomakkeella 5053. Ilmoitus annetaan tammikuussa niistä edellisenä vuonna maksetuista palkoista, joista ennakonpidätys on jätetty toimittamatta 6 kuukauden säännön nojalla.

Vaikka Suomeen aluksi toimitetaankin ennakonpidätys, voi työn kestäessä varmistua, että palkkaan soveltuukin 6 kuukauden sääntö. Tämän jälkeen palkasta ei enää tehdä ennakonpidätystä Suomeen. Varmistumisajankohdan jälkeen työnantaja muuttaa menettelyään. Suomeen aletaan toimittaa vain minipidätys. Tähän ei tarvita verokorttimuutosta. Työnantajan on kuitenkin kuukauden kuluessa lomakkeella NT2 ilmoitettava asiasta Verohallinnolle.

**Ulkomaille lähetettävän
työntekijän verotuksesta**

www.vero.fi

- > Syventävät vero-ohjeet
- > Kansainväliset tilanteet
- > Työnantajat > Ulkomaille lähetettävä työntekijä

**Pohjoismaihin lähetettävän
työntekijän verotuksesta**

www.vero.fi

- > Syventävät vero-ohjeet
- > Kansainväliset tilanteet
- > Työnantajat > Pohjoismaihin lähetettävät työntekijät

PALUU SUOMEEN

ILMOITA PALUUSTA KELALLE

On tärkeää, että ilmoitat Kelalle omasta ja alaikäisten perheenjäsenesi paluusta Suomeen. Myös jokaisen täysi-ikäisen perheenjäsenesi tulee itse ilmoittaa Kelaan paluustaan. Tällöin kuulumisenne Suomen sosiaaliturvaan ja etuuksien maksu voivat jatkua keskeytyksettä. Huomaa kuitenkin, että Kelaan on erikseen ilmoitettava paluusta eli maistraattiin tehty muuttoilmoitus ei riitä. Ilmoituksen paluusta voit tehdä verkossa Kelan asiointipalvelussa tai puhelimitse, jos olet ennen paluuta Suomeen kuulunut Suomen sosiaaliturvaan.

Jos kuitenkin sinun tai perheenjäsenesi oikeus Suomen sosiaaliturvaan on katkennut ulkomailla oleskelun aikana, hae sosiaaliturvaan kuulumista uudestaan. Hakemuksen voit tehdä verkossa Kelan asiointipalvelussa. Vaihtoehtoisesti voit täyttää lomakkeen Y 77 ja toimittaa sen mihin tahansa Kelan toimistoon tai palvelupisteeseen.

Eläketurvakeskus tarvitsee ilmoituksen paluusta ainoastaan, jos komennus on keskeytynyt aiemmin kuin Eläketurvakeskuksesta haettu lähetetyn työntekijän todistus osoittaa.

ULKOMAILLA OLESKELUN VAIKUTUS ETUUKSIEN MAKSUUN

Sinulle voidaan maksaa suurinta osaa etuuksista välittömästi Suomeen paluusi jälkeen samalla tavoin kuin Suomessa koko ajan olleelle henkilölle. Tähän on kuitenkin muutamia poikkeuksia, jolloin etuuksien myöntäminen tai maksaminen edellyttää tiettyjen edellytysten täyttymistä. Näistä yleisimmät ovat lapsiperheiden etuudet, työttömyysturva ja eläke-etuudet.

Lapsiperheiden etuudet

Jotta voit saada vanhempainpäivärahoja, sinun on kuuluttava Suomessa sairausvakuutettuna Kelan hoitamaan sosiaaliturvaan 180 päivää välittömästi ennen laskeutua synnytyksiaikaa. Tähän luetaan myös aika, jolloin olet ollut ulkomaan työkomennuksella, jos olet kuulunut Suomen sosiaaliturvaan komennuksen aikana. 180 päivän aikaan voidaan laskea myös hakijan vakuutuskaudet toisesta EU-maasta, jos hakijana oleva perheenjäsen on komennuksen aikana ollut työskentelymaassa vakuutettu esimerkiksi oman työskentelynsä perusteella. Lisää tietoa tästä saat Kelasta.

Työttömyysturva

Jos olet työtön, kun palaat Suomeen, ilmoittaudu heti TE-toimistoon työnhakijaksi, jotta sinulla olisi oikeus työttömyysturvaan. Sama koskee perheenjäseniäsi, jos heilläkin ei ole työtä heti tiedossa. Työttömyyspäivärahaa voidaan maksaa työnhakijalle, joka täyttää työssäoloehdon eli on ollut työssä viimeksi kuluneiden 28 kuukauden aikana vähintään 26 viikkoa. Jos työnhakija on ollut Suomessa vakuutettu ulkomaan komennuksen aikana, voidaan ulkomailla tehty työ ottaa huomioon työssäoloehdossa aivan kuin se olisi Suomessa tehtyä työtä. Työttömyyspäivärahaa maksaa työttömyyskassa, jos on sen jäsen, tai muussa tapauksessa sitä maksaa Kela.

Eläkkeet

Jos olet itse kuulunut tai perheenjäsenesi ovat kuuluneet ulkomailla työskennellessä työskentelymaan sosiaaliturvaan, tulee ulkomaille kertynyttä eläkettä hakea kyseisen työskentelymaan eläkeiässä.

Jos olet ulkomailla lähetettynä työntekijänä työskennellessäsi kuulunut Suomen sosiaaliturvaan, saat aikanaan tältä ajalta eläkkeen Suomesta. Voit hakea EU-maista ja sopimusmaista ansaittua lakisääteistä eläkettä samalla hakemuksella kuin Suomen eläkkeitä. Liitä hakemukseen Liite U, johon täydennetään tiedot ulkomailla olosta ja työskentelystä.

Huomioithan, että ulkomailta maksettava eläke voi vaikuttaa Suomen etuuksiin. Ennen kuin haet eläkettä, tarkista tilanne omalta kohdaltasi.

Jos ulkomaiset eläkkeet ja Suomen työeläke ovat pienet, sinulla voi olla oikeus kansaneläkkeeseen. Saadaksesi kansaneläkettä sinun on pitänyt asua Suomessa vähintään kolmen vuoden ajan täytettyäsi 16 vuotta. Muiden eläkkeiden lisäksi kansaneläkkeen määrään vaikuttavat Suomessa asumasi ajan pituus sekä perhesuhteet.

Jos olet ulkomailla asuessasi ja työskennellessäsi kuulunut Kelan hoitamaan sosiaaliturvaan, kansaneläkettä on karttunut myös ulkomailla oleskelun ajalta.

SUOMEN VEROTUS KOMENNUKSEN JÄLKEEN

Tarkista myös komennuksen jälkeen, että esitetytyn veroilmoituksen tiedot ovat oikein.

MUUTTOILMOITUS MAISTRAATTIIN JA KOTIKUNTA

Kun palaat Suomeen komennuksen jälkeen, tee maahanmuuttoilmoitus maistraatille.

Jos kotikuntasi ei komennuksen aikana ole säilynyt Suomessa, saat yleensä kotikunnan Suomesta heti maahanmuuttopäivästä alkaen.

Lisätietoja
eläkkeen hakemisesta
www.tyoelake.fi
> Eläkkeen hakeminen

Saat lisätietoja myös
Eläketurvakeskuksesta.

Lisätietoja Kelan
hoitamista eläkkeistä
www.kela.fi/elakelaiset

Tee maahanmuutto-
ilmoitus verkossa
www.muuttoilmoitus.fi

Vaihtoehtoisesti voit
tehdä ilmoituksen postista
ja maistraatista saatavalla
lomakkeella.

LISÄTIETOJA

LISÄTIETOA EU-MAISSA OLESKELEVILLE

Euroopan unionin sosiaaliturva-asetuksella 883/2004 (EU-asetus) yhteensovitaan eri EU-maiden sosiaaliturvajärjestelmiä.

EU-asetuksen määräykset syrjäyttävät niiden kanssa ristiriidassa olevat kansallisen lain säännökset. EU-asetukset ovat jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä.

EU:n sosiaaliturva-asetuksissa on säännökset seuraavista periaatteista:

- ▶ **sosiaaliturvaan liittyvien etuuksien turvaaminen EU-maasta toiseen siirryttäessä**
- ▶ **eri maiden vakuutuskausien laskeminen tarvittaessa yhteen, jotta henkilölle syntyisi oikeus etuuteen**
- ▶ **henkilön vakuuttaminen vain yhdessä maassa kerrallaan**
- ▶ **henkilöiden yhdenvertainen kohtelu.**

Sosiaaliturvan yhteensovittamisen tarkoituksena on, että työntekijä ei menetä sosiaaliturvaan liittyviä oikeuksiaan sen vuoksi, että hän liikkuu maasta toiseen.

EU:n sosiaaliturva-asetukset koskevat EU-maiden kansalaisten lisäksi myös EU:n alueella laillisesti asuvia EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisia (ns. kolmansien maiden kansalaisia), joiden elämäntilanne liittyy useampaan maahan. Yhdistyneen kuningaskunnan osalta tähän laajennukseen on kuitenkin poikkeuksia, eikä soveltamisalan laajennus koske lainkaan Tanskaa, ETA-maita tai Sveitsiä. Soveltamisalan laajennus on toteutettu erillisillä asetuksilla 859/2003 ja 1231/ 2010.

**Lisätietoja
EU:n sosiaaliturva-
asetuksesta
ec.europa.eu/social
(Euroopan komissio)
www.tyoelakelakipalvelu.fi
> Kansainväliset asiat**

LISÄTIETOA SOPIMUSMAISSA OLESKELEVILLE

EU:n sosiaaliturva-asetuksen tavoin sosiaaliturvasopimusten tehtävänä on ehkäistä kaksinkertaista vakuuttamista ja turvata sosiaaliturvaoikeudet henkilön työskennellessä sosiaaliturvasopimusmaassa. On kuitenkin otettava huomioon, että sosiaaliturvasopimusten määräykset vaihtelevat suuresti sopimuksesta toiseen. EU:n sosiaaliturva-asetuksista poiketen sosiaaliturvasopimukset eivät koske kaikkia sosiaaliturvan aloja. Sopimukset eivät myöskään sisällä kattavia säännöksiä esimerkiksi yrittäjistä tai kahden maan työskentelystä. Niiden sosiaaliturvan alojen osalta, joita sopimukset eivät koske, sosiaaliturvaan kuuluminen ratkaistaan kansallisen lainsäädännön perusteella.

Kun työntekijä lähtee työskentelemään sosiaaliturvasopimusmaahan suomalaisen työnantajan lähettämänä, työntekijän on hyvä olla yhteydessä Eläketurvakeskukseen ennakoon ja selvittää, mitä komennus tarkoittaa hänen sosiaaliturvansa kannalta. Työnantajan on lisäksi selvitettävä, mitä maksuja on maksettava Suomeen ja mitä maksuja tulee mahdollisesti suorittaa kohdemaassa.

Lisätietoa sosiaaliturva-
sopimusmaista
www.tyoelakelakipalvelu.fi
> Kansainväliset asiat
> Sosiaaliturvasopimusmaat

Yhdysvaltain sopimuksen mukainen lähettämisaika on 5 vuotta. Sopimus koskee pääosin eläkkeitä (työeläke ja kansaneläke). Lähettyjen työntekijöiden osalta sopimus koskee lisäksi sairaus- ja vanhempainvakuutusta sekä lapsilisiä.

Kanadan sopimuksen mukainen lähettämisaika on 3 vuotta. Sopimus koskee pelkästään työ- ja kansaneläkkeitä.

Quebecin sopimusjärjestelyn mukainen lähettämisaika on Kanadan sopimuksen tavoin 3 vuotta. Quebecin sopimus koskee työeläkejärjestelmän lisäksi tapaturmavakuutusta sekä sairaanhoitoa.

Australian sopimuksen mukainen lähettämisaika on 5 vuotta. Sopimus koskee työeläkkeitä sekä kansaneläkkeen osalta vanhuuseläkettä. Sopimuksella myös vältytään maksamasta Australian Superannuation Guarantee -järjestelmän vakuutusmaksuja lähetetyistä työntekijöistä. Australian sairaanhoitosopimus koskee tilapäisesti Australiassa olevien oikeutta välittömään sairaanhoitoon.

Israelin sopimuksessa lähettämisaika on 3 vuotta. Sopimus koskee Suomen eläkkeitä (työeläke- ja kansaneläke), tapaturmavakuutusta, lapsilisiä ja äitiysavus-

Eurooppalainen sairaanhoitokortti ja lomake E 106

Eurooppalaisella sairaanhoitokortilla (European Health Insurance Card, EHIC) henkilö todistaa oikeutensa lääketieteellisesti välttämättömään sairaanhoitoon EU-maissa. Kortilla saa hoitoa, jos oleskelee tilapäisesti (alle 12 kuukautta) toisessa EU-maassa ja sairastuu äkillisesti tai joutuu tapaturmaan siellä. Kortti kattaa myös pitkäaikaissairauden ja/tai aiemmin todetun sairauden (esim. astma tai

diabetes) johdosta annetun hoidon sekä raskauteen ja synnytykseen liittyvän hoidon. Kortilla tulisi saada hoito samaan hintaan ja saman käytännön mukaan kuin oleskelumaassa asuvat henkilöt. Käytännössä se, millaista hoitoa saa, riippuu kuitenkin oleskelumaan kansallisesta lainsäädännöstä ja järjestelmästä.

Eurooppalainen sairaanhoitokortti on ilmainen. Sen voivat tilata Kelasta kaikki Suomen sairausvakuutukseen kuuluvat henkilöt ja ne, joiden sairaan hoidon kustannuksista Suomi vastaa,

tusta. Lisäksi sopimus koskee lähetettyjen työntekijöiden sairaanhoitoetuuksia. Sopimus ei koske Israelin työeläkejärjestelmää.

Chilen sopimuksen lähettämisaika on 3 vuotta. Sopimus koskee eläkkeitä (työ- ja kansaneläke) sekä eläkeläisten sairaanhoitoetuuksia.

Intian sopimuksessa lähettämisaika on 5 vuotta. Sopimus koskee vain työeläkkeitä.

LISÄTIETOA KOLMANSISSA MAISSA OLESKELEVILLE

Työeläkevakuutus

Suomalaisen työnantajan kolmanteen maahan lähettämä työntekijä säilyy Suomen työeläketurvassa niin kauan kuin työsuhde työntekijän ja suomalaisen työnantajan välillä säilyy. Suomalainen työnantaja on siis velvollinen pitämään työntekijän eläkevakuutuksen Suomessa niin kauan kuin työsuhde on voimassa. Lisäksi edellytyksenä on, että työntekijä on kuulunut Suomen sosiaaliturvaan työkomennuksen alkaessa (työnteon tai asumisen perusteella). Työntekijän kansalaisuudella ei ole merkitystä, jos edellä mainitut edellytykset täyttyvät.

Työnantaja voi hakea vapautusta työeläkevakuuttamisvelvollisuudesta, kun työkomennus kolmanteen maahan on kestänyt kaksi vuotta.

Kolmansissa maissa työeläkevakuuttamisesta voit kysyä lisää omasta työeläkelaitoksestasi tai Eläketurvakeskuksesta.

Lisätietoa kolmansissa maissa vakuuttamisesta
www.tyoelakelakipalvelu.fi
> Kansainväliset asiat
> Suomesta ulkomaille
-vakuuttaminen
> Työskentely maassa, jonka kanssa Suomella ei ole sosiaaliturvasopimusta

kuten ulkomailta asuvat eläkeläiset, jotka saavat eläkettä vain Suomesta.

Lomaketta E 106 käytetään osoittamaan henkilön oikeus sairaanhoitoon hänen asuessaan muissa EU-maissa kuin siinä maassa, joka vastaa hänen sairaanhoitonsa kustannuksista. Lomake E 106 tulee aina rekisteröidä asuinmaan sairausvakuutuslaitoksessa.

Lähetetyn työntekijän, joka työskentelee alle 12 kuukautta toisessa EU-maassa, tulisi saada tarvitsemansa sairaanhoito eurooppalaisella sairaan-

hoitokortilla. Jos toiseen EU-maahan alle 12 kuukaudeksi lähetetty työntekijä kohtaa vaikeuksia saada sairaanhoitoa työskentelymaassa eurooppalaisella sairaanhoitokortilla, hänen tulee olla yhteydessä Kelan kansainvälisten asioiden keskukseseen. Jos lähetetty työntekijä työskentelee toisessa EU-maassa yli 12 kuukautta, hän voi pyytää Kelasta lomakkeen E106.

Lisätietoa sairaanhoitokortista **www.kela.fi/eurooppalainen-sairanhoitokortti**

Asumiseen perustuva sosiaaliturva

Kelan hoitamaan sosiaaliturvaan kuuluminen määräytyy kolmansiin maihin lähdettäessä asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (nk. soveltamisalalain) ja eri etuuslakien mukaan. Oikeus sosiaaliturvaan voi tällöin perustua joko Suomessa asumiseen tai täällä työskentelyyn.

Oikeus mm. lapsilisään, kansaneläkkeeseen, äitiysavustukseen, asumistukeen ja elatustukeen riippuu lähtökohtaisesti siitä, pidetäänkö sinua soveltamisalalain mukaisesti Suomessa asuvana tai Suomen sosiaaliturvaan kuuluvana.

Soveltamisalalain mukaiseen asumiseen viitataan myös sairausvakuutuslaissa, työttömyysturvalaissa ja laissa vammaisetuksista. Oikeus Kelan tarjoamiin kuntoutusetuuksiin puolestaan riippuu siitä, onko henkilö sairausvakuutettu.

Pääsääntönä soveltamisalalaissa on se, että jos aiot olla ulkomailla enintään vuoden, kuulut yleensä sinä aikana Suomen sosiaaliturvaan ja voit saada useimpia etuuksia katkeamatta. Jos kuitenkin aiot olla ulkomailla yli vuoden, muutoksi pidetään vakinaisena ja sosiaaliturvasi Suomessa katkeaa ulkomaille lähtöpäivään tai siihen hetkeen, kun on käynyt ilmi, että oleskelu tulee jatkumaan yli vuoden. Tähän pääsääntöön on kuitenkin tiettyjä henkilöryhmiä koskevia poikkeuksia.

Soveltamisalalaissa mainitut poikkeukset koskevat mm. lähetettyjä työntekijöitä, opiskelijoita ja tutkijoita tai näiden henkilöiden perheenjäseniä, jotka voivat hakemuksesta säilyä Suomen sosiaaliturvassa pidempäänkin.

Huomaa kuitenkin, että EU- ja sopimustilanteissa on olemassa määräyksiä, jotka syrjäyttävät nämä yllä mainitut kansalliset säännökset.

Lisätietoa
ulkomaille muuttaville
www.kela.fi/muutto

KELA – KANSANELÄKELAITOS

Kansainvälisten asioiden keskus

PL 78

00381 HELSINKI

inter.helsinki@kela.fi

www.kela.fi

Puh. +358 020 634 0200, suomeksi ja englanniksi, +358 20 634 0300, ruotsiksi
Numeroissa palvelee arkisin klo 8–18.

Faksi: +358 020 634 1599

ELÄKETURVAKESKUS ETK

LA/Ulkomaantyön vakuuttamisasiat

PL 111

00065 Eläketurvakeskus

ulkomaanasiat@etk.fi

www.etk.fi/ulkomaantyö

www.tyoelakelakipalvelu.fi

Puh. +358 29 411 2816

Numerossa palvelee arkisin klo 8–16.

VEROHALLINTO

Kansainvälinen henkilöverotus

www.vero.fi

Puh. + 358 29 497024, suomeksi ja englanniksi, + 358 29 497025, ruotsiksi

Numerossa palvelee arkisin klo 9–16.15

MAISTRAATTI

Ulkosuomalaisten yhteysmaistraatti

Länsi-Suomen maistraatti

Pietarsaaren yksikkö

PL 26

68601 PIETARSAARI

international.lansi-suomi@maistraatti.fi

www.maistraatti.fi

Puh. +358 295 537 121

TAPATURMAVAKUUTUSLAITOSTEN LIITTO TVL

Bulevardi 28

00120 HELSINKI

www.tvl.fi

Puh. +358 404 504210

Kela